

Statlig program for
forurensningsovervåking

Rapport 790/00

Oppdragsgiver

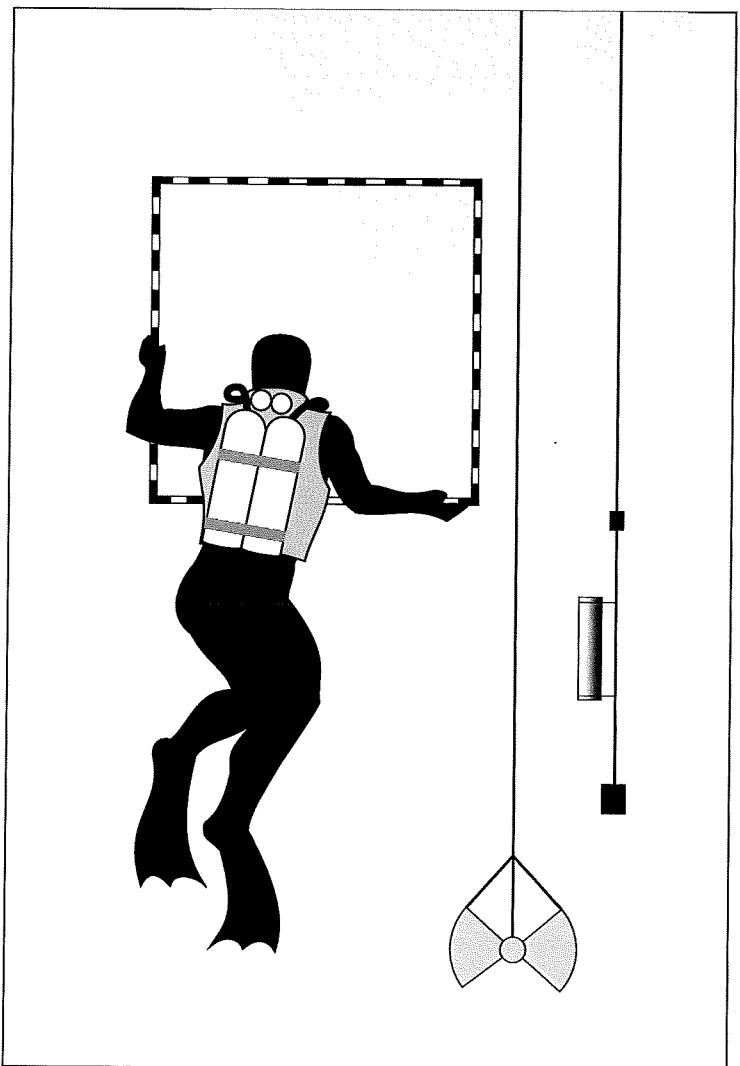
Statens forurensningstilsyn

Utførende institusjon

NIVA

Langtidsover-
våking av miljø-
kvaliteten i
kystområdene
av Norge

Hardbunnsamfunn
DATARAPPORT 1999

NIVA

Norsk institutt for vannforskning

Norsk institutt for vannforskning

RAPPORT

Hovedkontor	Sørlandsavdelingen	Østlandsavdelingen	Vestlandsavdelingen	Akvaplan-NIVA A/S
Postboks 173, Kjelsås 0411 Oslo Telefon (47) 22 18 51 00 Telefax (47) 22 18 52 00	Televeien 1 4890 Grimstad Telefon (47) 37 29 50 55 Telefax (47) 37 04 45 13	Sandvikaveien 41 2312 Ottestad Telefon (47) 62 57 64 00 Telefax (47) 62 57 66 53	Nordnesboder 5 5005 Bergen Telefon (47) 55 30 22 50 Telefax (47) 55 30 22 51	Søndre Tollbugate 3 9000 Tromsø Telefon (47) 77 68 52 80 Telefax (47) 77 68 05 09

Tittel Langtidsovervåking av miljøkvaliteten i kystområdene av Norge. Hardbunnssamfunn. Datarapport 1999 Statlig program for forurensningsovervåking Overvåkningsrapport 790/00 TA-nr. 1706/2000	Løpenr. (for bestilling) 4199-2000	Dato 21. februar 2000
Prosjektnr. Undernr. O-900631/ O-200513	Sider 45	Pris
Forfatter(e) Frithjof Moy Are Pedersen Norman W. Green Mats Walday	Fagområde Marinøkologisk	Distribusjon
	Geografisk område Sør-Norge	Trykket NIVA

Oppdragsgiver(e) Statens forurensningstilsyn (SFT), Statlig program for forurensningsovervåking	Oppdragsreferanse Karen Fjøsne
--	---------------------------------------

Sammendrag Foreliggende datarapport inneholder tabeller over registrert materiale innsamlet på kystovervåkingens hardbunnstokt gjennomført i tidsrommet 6. - 24. juni 1999. Lang periode med dårlige værforhold førte til avvik fra oppsatt program, i det innsamling på stasjon A02 Færder ikke lot seg gjennomføre. (På et ekstraordinært tokt den 27. oktober 1999, ble likevel stereofoto og videofotografering av transektrasé utført.) I tillegg til ordinært program, ble det i år samlet inn temperaturdata fra loggere på ca. 8 m dyp, som ble utplassert under feltarbeidet i 1998. Rapporten inneholder følgende tabeller: Siktedyper og værobservasjoner under feltdagene, sjøtemperatur (juni 1998-juni 1999), tareskogregistreringer (plantetetthet, stipeslengde, plantealder), karbon/nitrogen/fosfor i tarelamina (1998 og 1999) og forekomst av fastsittende alger og dyr registrert i transektnundersøkelsene. Primærdataene er lagret i databaser (MS Access) på NIVA.
--

Fire norske emneord	Fire engelske emneord
1. Langtidsovervåking	1. Long-term monitoring
2. Eutrofiering	2. Eutrophication
3. Norskekysten	3. Norwegian Coast
4. Hardbunnssamfunn	4. Hard bottom communities

Frithjof Moy
Prosjektleder

Tor Bokn
Forskningsleder

Torgeir Bakke
Forskningsjef

ISBN 82-577-3818-2

Statlig program for forurensningsovervåking

**Langtidsovervåking av miljøkvaliteten i
kystområdene av Norge**

Hardbunnssamfunn. Datarapport 1999

O-900631/
O-200513

Forord

Langtidsovervåking av trofiutviklingen langs kysten av Sør-Norge - "Kystovervåkingsprogrammet" - ble utarbeidet av NIVA i 1989 for Statens forurensningstilsyn (SFT). Feltarbeidet startet våren 1990 med hydrokjemiske og biologiske undersøkelser.

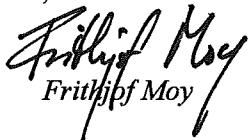
Havforskningsinstituttet i Bergen (HI) og Havforskningsinstituttets forskningsstasjon Flødevigen (HFF) deltar i den hydrokjemiske delen av programmet. NIVA har hovedansvaret for gjennomføringen av programmet, inklusive utarbeidelse av årlige rapporter.

Feltarbeidet for innsamling av biologiske data fra hardbunns-lokaliteter ble gjennomført i perioden 6. - 24. juni 1999.

Fartøyet som ble benyttet var M/S RISØY av Haugesund. Mannskapet takkes for deres fleksibilitet og bidrag til tilfredsstillende gjennomføring av feltarbeidet under særdeles vanskelige værforhold i toktperioden.

Dykkerundersøkelsene ble foretatt av Norman Green (zoolog), Frithjof Moy (botaniker), Are Pedersen (botaniker) og Mats Walday (zoolog). Feltassistent var Lise Tveiten.

Oslo, 21. februar 2000

Frithjof Moy
Frithjof Moy

Innhold

1. Innledning	5
2. Gjennomføring	7
3. Resultattabeller	11

og følgende figurer og tabeller:

Figur 1. Kart som viser Kystovervåkingsprogrammets hardbunnsstasjoner	7
--	----------

Tabell 1. Stasjonsnummer og -navn, posisjon, eksponeringsgrad (1=liten, 2=moderat, 3=sterk), bunntype (F=fjell, R=rullestein, S=sand), bunnhelning (1=slak (<30°), 2=moderat (30-70°), 3=bratt (>70°)), største dyp for salt- og temperaturmålinger på stasjonene undersøkt i 1999.	9
Tabell 2. Hardbunnsstasjonene undersøkt 6. – 24. juni 1999	9
Tabell 3. Beskrivelse av stereostasjonene	10
Tabell 4. Siktedyper målt på stasjonene i 1999, samt skydekke og værforhold.	12
Tabell 5. Meteorologiske observasjoner i toktpérioden i 1999.	12
Tabell 6. Middeltemperatur for stasjonene juni 1998-juni 1999	13
Tabell 7. Analyseresultater av laminaprøver fra stortare i 1998 (analyseresultatene forelå ikke til datarapporten for 1998) og 1999. TTS=tørrstoff, Tot-P-B = total fosfor, TC/F =total karbon, TN/F = total nitrogen.	13
Tabell 8. Gjennomsnittlig antall tareplanter/m ² basert på 4 parallele tellinger pr. stasjon. (Stasjon 2 Færder ble ikke undersøkt i 1999). LAMHY: stortare - <i>Laminaria hyperborea</i> , L: store, voksne individer, M: mellomstore, S: småplanter, LAMJU: juvenile planter, LAMGE: kim-planter, LAMSA: sukkertare - <i>Laminaria saccharina</i> , -S: småplanter, SACPO: draugtare - <i>Sacchoriza polyschides</i> , ECHES: kråkebolle - <i>Echinus esculentus</i> . (Databaseutskrift).	14
Tabell 9. Lengde av tarestipes. Gjennomsnittlig målt på 20 tilfeldige valgte individer blant canopypopulasjonen på hver stasjon. Gjennomsnittlig tarealder bestemt ved telling av årringer på 5 planter på hver stasjon.	15
Tabell 10. Dykketransektundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter mot høyre fra -1 m til 30 m dyp. Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=sprett, 3=vanlig og 4=dominerende.	16

1. Innledning

Kystovervåkingsprogrammet, "Langtidsovervåking av miljøkvaliteten i kystområdene av Norge", skal bidra til å:

- Gi oversikt over miljøtilstanden m.h.t. næringssalter og effektene av disse
- Identifisere fra hvilke områder ulike næringssaltmengder kommer til norskekysten
- Kartlegge endringer i næringssaltkonsentrasjonene over tid
- Kartlegge effekter av næringssalter på utviklingen og tilstanden i hard- og bløtbunnssamfunnene

Kystovervåkingsprogrammet omfatter tre ulike fagområder som hver for seg og sammen bidrar til å øke kunnskapen om tilstand og utvikling i de marine områder langs den sør-norske kyst:

1. Hydrografi-, hydrokjemi- samt plantoplankton og zooplanktonundersøkelsene beskriver de biotiske- og abiotiske forhold i de frie vannmasser. Forholdene i de frie vannmasser kan variere meget over tid og undersøkelsen utføres derfor jevnlig gjennom året.
2. Bløtbunnsundersøkelser overvåker sedimentlevende organismesamfunn på 50-460 m dyp. Forholdene i bløtbunnsområder er mer stabile enn i de frie vannmasser og det er derfor tilstrekkelig med én årlig undersøkelse.
3. Hardbunnsundersøkelser overvåker de organismesamfunn som lever på fast underlag (fjell/stein) mellom 0 og 30 m dyp. De biologiske forholdene i hardbunnsområder er mer stabile enn i de frie vannmasser og undersøkelsene utføres én gang i året.

Hvert delprogram rapporterer årlig separate datarapporter.

I denne rapporten rapporteres data for hardbunnsundersøkelsene i 1999.

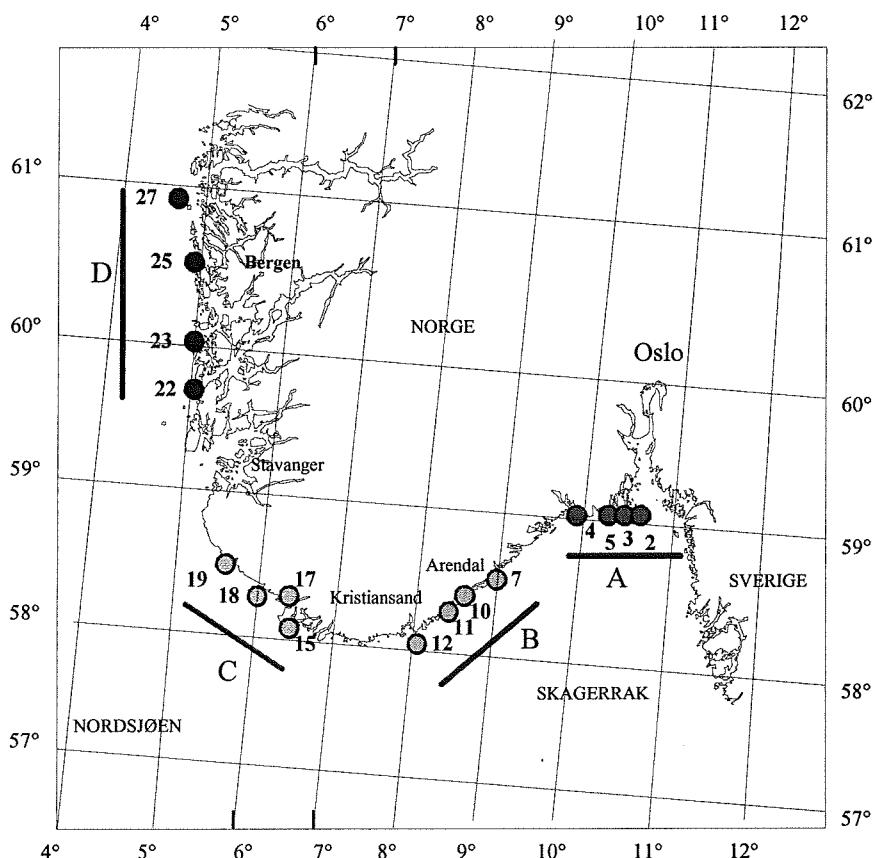
2. Gjennomføring

Feltarbeidet for hardbunnsinnsamling i 1999 ble utført i tidsrommet 6.-24. juni 1999 etter samme metoder som tidligere år, beskrevet i tidligere rapporter og i program for 1999 (Moy et al. 1999¹).

Det geografiske området for hardbunnsundersøkelsene er vist i Figur 1. Området strekker seg fra Færder til Fedje. Kysten er delt inn i 4 delområder (A, B, C og D) med 4 stasjoner innen hvert delområde. Stasjonenes posisjon, navn, samt opplysninger om bunntypen er gitt i Tabell 1. Det ble i 1999 foretatt registreringer på 15 av de 16 faste stasjoner.

Kuling og sterkt sjø i toktpersonen medførte avvik fra programmet. Dykkeundersøkelser på stasjon A02 Færder, ble ikke gjennomført. En redusert innsamling med tömming av temperaturlogger, video-filming og stereofotografering, ble foretatt 27. oktober 1999. Øvrige stasjoner ble undersøkt i henhold til programmet, men med mindre avvik i det foto/videofilming og registreringer i littoralsonen måtte avbrytes på enkelte stasjoner pga. de rådende værmessige forhold.

I tillegg til det faste programmet, ble temperatursonder, utplassert på hver stasjon i 1998, avlest. Disse har målt temperaturen gjennom et helt år og vil på ny bli avlest under feltarbeidet i 2000.

Figur 1. Kart som viser Kystovervåkingsprogrammets hardbunnsstasjoner.

¹ Moy et al. 1999. Langtidsovervåking av miljøkvaliteten i kystområdene av Norge. Program for 1999. 17 s.

Transekundersøkelsene, for registrering av makroskopiske fastsittende alger og fastsittende eller lite mobile dyr, foretas av en dykkende algolog og en dykkende zoolog. Arters forekomst registreres for ca. hver annen meters dyp, fra dypest (maks. 30 m) til fjæra, etter en semikvantitativ skala (1:enkelt-funn, 2:sjeldent, 3:vanlig, 4:dominerende). En transekundersøkelse har et typisk tidsforbruk på ca. 1 time (effektiv dykketid pr. observatør). Resultatene fra transekundersøkelsene er gitt i Tabell 10. Her er først de algologiske observasjonene fra st. 3 (st. 2 ble ikke prøvetatt i 1999) til st. 27 listet opp, og deretter de zoologiske observasjonene. Tabell 2 viser transektenes himmelretning og største registreringsdyp for transektene i 1999. Transektenene er merket med en blyline som ligger fra ca. 1 m dyp og ned til største registreringsdyp. På mange av stasjonene hadde blylinen slitt seg slik at det nå er brudd i linjene.

Tareundersøkeler utføres på ca. 10 m dyp i nærheten av transektområdet. Prøver av lamina til C, N og P analyser ble innsamlet under vann fra 10 tilfeldige planter blant canopypopulasjonen. Resultatet er vist i Tabell 7. Plantetetthet ble registrert i 4 parallelle kvadrater (1 til 3 m²) og gjennomsnittlig antall/ m² er gitt Tabell 8. Lengdemåling av stipes og lamina ble foretatt på inntil 20 tilfeldige individer blant canopypopulasjonen og 5 individer fra hver stasjon ble samlet inn for aldersbestemmelse. Resultatet er gitt i til Tabell 9.

Stereofotografering ble utført på 2 dyp på hver stasjon, unntatt på stasjon 17 hvor bunnforholdene er lite egnet for stereofotografering (steinur og lav helning). Stereostasjonene er nærmere beskrevet i Tabell 3. Stereostasjonenes beliggenhet i forhold til stasjonenes landmerke er oppgitt som retning i grader fra landmerket. Hver fotostasjon er merket med en bøye for raskere gjenfinning, idet det kan være vanskelig og tidkrevende å lete seg fram til fotostasjonspluggene. Bøyen er festet med line til en kile i fjellet. Kilens avstand til venstre plugg er oppgitt i Tabell 3 (Bøye pos.). På flere av de grunne stasjonene var bøyen blitt revet bort (antakelig bølgestress). (Bildene er under opparbeiding og ingen data presenteres her).

Temperaturloggere (TinyTag²) ble i 1998 satt ut på alle stasjoner rett ved stereoplugg for de grunne stereostasjonene. Disse har målt kontinuerlig (ca. hvert 90 minutt) gjennom ett år og vil fortsatt stå ute fram til feltarbeidet i år 2000. Resultater er gitt i Tabell 6.

Siktedyp og **vannfarge** målt med Secchi-skive, samt enkle **meteorologiske** observasjoner, ble utført på hver stasjon et stykke fra land (vanndyp ca. 50 m). Resultatene er gitt i Tabell 4 og Tabell 5. I tillegg ble det målt saltholdighet og temperatur ned til ca. 50 m dyp (ikke gjengitt i tabellform).

---

² INTAB, Sverige. Repr. i Norge: Industridata

Tabell 1. Stasjonsnummer og -navn, posisjon, eksponeringsgrad (1=liten, 2=moderat, 3=sterk), bunntype (F=fjell, R=rullestein, S=sand), bunnhelning (1=slak (<30°), 2=moderat (30-70°), 3=bratt (>70°)), største dyp for salt- og temperaturmålinger på stasjoner undersøkt i 1999.

Stasjons-nummer	Stasjons-navn	Bredde-grad	Lengde-grad	Eksp	Bunn-type	Bunn-heln.	TS-dyp m
A02	Færder fyr	59°01.55'	10°31.92'	3	F S	3, 1	-
A03	Lynghlm.	59°02.538'	10°17.770'	3	F R	2, 3	49
A04	Oddaneskj.	58°57.287'	09°51.867'	3	F S	1, 3	46
A05	O-skjær	58°58.349'	10°09.208'	3	F S	1, 3	50
B07	Tromøy N.	58°30.786'	08°56.611'	2	F S	2, 3	48
B10	Presthlm.	58°16.404'	08°32.242'	3	F	2, 3	49
B11	Humleøy	58°14.303'	08°25.732'	2	F S	2	48
B12	Meholmen	58°05.68'	08°12.65'	3	F S	2, 3	49
C15	Revø	58°02.881'	06°47.750'	3	F R S	2, 1	47
C17	Stolen	58°13.310'	06°42.862'	2	F R	2	50
C18	Rosø	58°13.675'	06°30.112'	3	F R	1, 3, 1	48
C19	Oddeflui	58°28.72'	05°49.60'	3	F R	1, 2	32
D22	Marholmen	59°34.840'	05°08.710'	2	FR	2, 3	50
D23	Ylvesøy	59°52.822'	05°05.038'	2	F R S	3, 2, 1	49
D25	Aarebrot	60°25.281'	04°54.422'	2	F S	2, 3, 2	50
D27	Maajøy	60°47.787'	04°41.053'	2	F S	3, 2	48

Tabell 2. Hardbunnsstasjoner undersøkt 6. – 24. juni 1999

TR = Transekttretning, definert himmelretning i grader, målt fra stasjonsmerke

VA = Vertikalprofil (transekt)- Algeregistreringer: maks. dyp (m))

VD = Vertikalprofil (transekt)- Dyr-registreringer: maks. dyp (m)

TA = Tareskog, midlere dyp

SB = Strandsonebefaring

VI = Video av vertikal profil: maks. dyp (m) Digital video-Sony DCR VX1000E.

St. nr.	St. navn	Dato	TR °	VA m	VD m	TA m	SB	VI m
A02	Færder	7.juni+ 27.okt	- -	- -	- -	- -	-	-
A03	Lynghlm.	9. juni	160	30	30	9.6	x	30
A04	Oddaneskj.	8.juni	100	30	30	10.5	x	30
A05	O-Skjær	6.juni	010	30	30	8.9	-	-
B07	Tromø N.	11.juni	360	30	30	10.2	x	30
B10	Presthlm.	13.juni	140	30	30	9.1	x	30
B11	Humleøy	12.juni	085	30	30	9.3	x	30
B12	Mehlm.	14.juni	010	30	30	9.3	x	30
C15	Revø	16.juni	190	28	23	9.1	x	20
C17	Stolen	17.juni	240	30	30	9.7	x	30
C18	Rosø	18.juni	170	26	27	10.2	x	25
C19	Oddeflui	19.juni	165	30	30	9.4	x	-
D22	Marhlm.	21.juni	116	26	30	10.1	x	30
D23	Ylvesøy	22.juni	350	30	30	9.3	x	30
D25	Aarebrot	23.juni	025	30	30	9.4	x	30
D27	Maajøy	24.juni	030	30	30	9.4	x	30

Tabell 3. Beskrivelse av stereostasjonene

Stereo = stereostasjon, dyp i meter. l.m = linemeter
 V.P. = Dyp for venstre plugg. Målt vha. digital dybdemåler på observasjonsdagen.
 H.P. = Dyp for høyre plugg. Målt vha. digital dybdemåler på observasjonsdagen.
 Bøye pos = Posisjon for bolt til markeringsbøye for stereofotsted.
     Negativ verdi = utenfor stereoareal og/eller nedenfor plugg-dypet
 Heln. = Helning på substratet.
 Retn. = Retning ut mot stereofotsted (grader).

St.nr	St. navn	V.P. m	H.P. m	Bøye pos. x, cm	y, cm	Heln. °	Retn. °	Kommentarer
A02	Færder	8.0		0	100	80		I sund. Ned for naturlig trapp Transektrase. Vegg ned til hylle på 22m.
		17.1	16.8	50	80		100	
A03	Lynghlm.	10.5		-20	150	80	170	Hylle ½m o. h. p. (8-9 m) Vegg nedenfor litt mot vest. Nedre dyp ligger ca. 20 m vest av øvre nivå.
		17.8	17.0	-200	100	90	200	
A04	Oddaneskj	8.0	7.8	-20	100	80	191	Loddrett vegg. Sprekk i fjell. Nesten i transektter- 5m.n. for blylina 2m n. for blyl. 11 l.m.
		18.6	18.8			90		
A05	O-Skjæret	10.2		0	200	90	20	Hylle 9m og hylle 12m Transektrase. Vegg nedfor kant på 15m.
		18.0	18.2	hp: 0	200	80	20	
B07	Tromø N.	6.5	5.3	-40	80	90	360-	344n.plugg. Vertikal vegg ned til 7-8m Smaa avsatser nedover. 25 l.m.
		19.1	19.5	0	150	60	354	
B10	Presthlm.	8.5	8.5	-10	15	80	120	Kant til v.for v.p. LitEN hylle til v for vp og på 23m
		21.9	21.7	50	100		126	
B11	Humleøy	8.3	7.6	-10	10	85	338	Hylle 8m rundt kant Transektrase. Sandhylle på 21m. 20m v.for 33 l.m.
		18.1	17.6	-50	-80		74	
B12	Mehlm.	5.7	6.0	hp 100	30	60	0	4. skråning. NV for canyon. N-vendt 4m. v. for 25 l.m. Vegg SØ for canyon. NØ-vendt
		22.6	22.6	-150	50	80	18	
C15	Revø	8.0	8.1	0	80	80	220	Ned ved 2. kant. . ca. 7m ut fra odden Trangt ved vp. ca. 60 m ut fra land. Nordv.vendt vegg på 260°.
		13.7	13.6	-50	100	90	208	
C17	Stolen	4.5		0?	60?	90		10-15m ut. Over stor stein. Ikke egnet for dyp stereo.
C18	Rossø	6.0	6.3	-20	20	90-110	178-	170°. Ned for pynt. Stor kløft midt på stereostang. Ø-vendt, nedfor kant på 14 m.
		16.6	16.5	0	100	90	170	
C19	Oddeflui	11.2	12.4	-20	130	90	135	15m ut. Trangt mellom store stein. SØ-vendt. Sandbunn 36m. Moring ved v.plugg
		27.0	26.6	0	140	80-90		
D22	Marhlm.	10.4	10.2	-60	20	60	130	like til h. for transekttet linemeter 40.m SØ-vendt.
		21.6	21.6	0	200		105	
D23	Ylvesøy	3.7	4.0	-20	100	90	338	Rett ned til høyre for odden Transektrase. N-vendt vegg rundt hjørne på 20m ned mot sandbunn.
		19.8	19.6	150	200	90-100	150	
D25	Aarebrot	7.0	7.7	-10	80	90	100	50m lengre sørøst innover i sundet Rett i transektrase- 33 l.m.
		21.1	20.7	0	100	80-90	44	
D27	Maajøy	8.5	8.5			90		Rett ut for "pil". Bratt og dypt under h.p. Over en "kolle" mot kløft
		18.5	18.7			70-90	22	

3. Resultattabeller

Floristiske og faunistiske data (samt kringinformasjon) innsamlet i 1999 er gjengitt i følgende resultat-tabeller:

Tabell 4. Siktedyprå stasjonene i 1999, samt skydekke og værforhold.

Tabell 5. Meteorologiske observasjoner i toktpérioden i 1999.

Tabell 6. Middeltemperatur for stasjonene juni 1998-juni 1999.

Tabell 7. Analyseresultater av laminaprøver fra stortare i 1998 (analyseresultatene forelå ikke til datarapporten for 1998) og 1999. TTS=tørrstoff, Tot-P-B = total fosfor, TC/F =total karbon, TN/F = total nitrogen.

Tabell 8. Gjennomsnittlig antall tareplanter/m² basert på 4 parallelle tellinger pr. stasjon. (Stasjon 2 Færder ble ikke undersøkt i 1999). LAMHY: stortare - *Laminaria hyperborea*, L: store, voksnede individer, M: mellomstore, S: småplanter, LAMJU: juvenile planter, LAMGE: kim-planter, LAMSA: sukkertare - *Laminaria saccharina*, -S: småplanter, SACPO: draugtare - *Sacchoriza polyschides*, ECHE: kråkebolle - *Echinus esculentus*. (Databaseutskrift).

Tabell 9. Lengde av tarestipes. Gjennomsnittlig målt på 20 tilfeldige valgte individer blant canopypopulasjonen på hver stasjon. Gjennomsnittlig tarealder bestemt ved telling av årringer på 5 planter på hver stasjon.

Tabell 10. Dykketranskektundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter mot høyre fra -1 m til 30 m dyp. Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig og 4=dominerende.

Tabell 4. Siktedypt målt på stasjonene i 1999, samt skydekke og værforhold.

Dato	Tid	Sted	Stasjon	Havdyp Sky-m dekke	Nedbør	Secchidyp m	Farge
07.06.99	10:15	Færder	A02	60 7/8	Bygevær	-	-
09.06.99	09:00	Lynghlm	A03	56 8/8	Bygevær	4.0	Brunlig
08.06.99	11:30	Oddaneskj	A04	53 4/8	Oppholdsvær	6.0	Grønnlig
06.06.99	11:00	Svenner	A05	57 3/8	Oppholdsvær	5.0	Grønnlig
11.06.99	09:30	Tromøy	B07	57 6/8	Bygevær	4.5	Grønnlig
13.06.99	09:30	Presthlm	B10	80 2/8	Oppholdsvær	4.0	Grønnlig
12.06.99	11:00	Humløy	B11	52 8/8	Oppholdsvær	4.5	Grønnlig
14.06.99	09:30	Mehlm	B12	82 1/8	Oppholdsvær	5.0	Grønnlig
16.06.99	09:00	Revø	C15	70 1/8	Oppholdsvær	6.0	Grønnlig
17.06.99	10:30	Stolen	C17	120 8/8	Vedv.nedbør	4.0	Brunlig
18.06.99	10:00	Rossøy	C18	128 1/8	Oppholdsvær	7.5	Grønnlig
19.06.99	10:00	Oddeflui	C19	32 8/8	Bygevær	6.0	Grønnlig
21.06.99	11:30	Marhlm	D22	100 6/8	Bygevær	6.0	Grønnlig
22.06.99	14:00	Ylvesøy	D23	90 5/8	Oppholdsvær	7.0	Grønnlig
23.06.99	09:00	Årebrot	D25	114 1/8	Oppholdsvær	11.0	Grønnlig
24.06.99	09:30	Måjøy	D27	87 4/8	Oppholdsvær	10.0	Grønnlig

Tabell 5. Meteorologiske observasjoner i toktperioden i 1999.

Dato	Sted	Vindhastighet i m/s	Vind-retning	Bølgehøyde i m	Strømretn. overflate		
07.06.99	Færder	Liten kuling	10.8-13.8	S	Noe sjø	1.5-2.5	SV
10.06.99	"	Liten kuling	10.8-13.8	SØ	Noe sjø	1.5-2.5	SV
09.06.99	Lynghlm	Laber bris	5.5-7.9	NØ	Svak sjø	0.3-1.0	SV
08.06.99	Oddaneskj	Laber bris	5.5-7.9	SØ	Svak sjø	0.3-1.0	SV
06.06.99	Svenner	Liten kuling	10.8-13.8	SV	Lett sjø	1.0-1.5	V
11.06.99	Tromøy	Frisk bris	8.0-10.7	Ø	Smul sjø	0.1-0.3	SV
13.06.99	Presthlm	Flau vind	0.3-1.5	V	Småkruset sjø	0-0.1	SV
12.06.99	Humløy	Lett bris	3.4-5.4	Ø	Svak sjø	0.3-1.0	SV
14.06.99	Mehlm	Laber bris	5.5-7.9	SV	Smul sjø	0.1-0.3	SV
16.06.99	Revø	Lett bris	3.4-5.4	SV	Svak sjø	0.3-1.0	SV
17.06.99	Stolen	Lett bris	3.4-5.4	SV	Smul sjø	0.1-0.3	SV
18.06.99	Rossøy	Liten kuling	10.8-13.8	NV	Noe sjø	1.5-2.5	SV
19.06.99	Oddeflui	Laber bris	5.5-7.9	SØ	Noe sjø	1.5-2.5	SV
21.06.99	Marhlm	Frisk bris	8.0-10.7	NV	Smul sjø	0.1-0.3	N
22.06.99	Ylvesøy	Frisk bris	8.0-10.7	NV	Noe sjø	1.5-2.5	SV
23.06.99	Årebrot	Lett bris	3.4-5.4	NV	Svak sjø	0.3-1.0	N
24.06.99	Måjøy	Frisk bris	8.0-10.7	N	Lett sjø	1.0-1.5	N

Tabell 6. Middeltemperatur for stasjonene juni 1998-juni1999.

Måned / St.	2	3	4	5	7	10	11	12	15	17	18	19	22	23	25	27
juni 1998	13.2	12.8	12.7	12.4	12.7	12.2	12.0	12.3	11.5	12.3	11.2	10.5	10.5	11.7	11.6	11.2
juli 1998	15.5	15.1	15.1	14.8	14.5	14.2	14.1	14.3	13.0	13.8	12.9	12.0	12.0	12.6	12.4	12.1
august 1998	16.1	16.2	16.0	15.8	15.7	15.5	15.4	15.4	14.4	15.2	14.4	13.9	13.5	13.9	13.8	13.6
september 1998	14.9	15.1	15.0	15.0	15.1	15.0	14.9	14.9	15.0	15.2	15.0	14.8	13.8	14.0	13.9	13.7
oktober 1998	11.3	11.7	11.6	12.0	12.0	12.1	12.2	12.1	11.7	12.0	11.7	11.5	11.9	12.0	12.2	12.2
november 1998	6.4	6.9	6.6	7.0	7.3	7.5	7.7	7.5	8.0	8.4	8.0	8.4	8.0	8.4	8.7	9.1
desember 1998	4.9	5.8	5.4	5.8	5.7	6.1	6.3	6.0	6.9	6.2	6.7	6.9	6.7	7.0	7.3	7.6
januar 1999	2.9	2.9	3.2	3.4	4.1	4.2	4.4	4.2	4.8	4.7	4.7	5.1	5.2	5.6	5.9	6.3
februar 1999	2.6	3.2	3.2	3.6	3.7	3.9	4.0	3.7	4.7	4.3	4.6	5.3	5.1	4.8	5.0	5.1
mars 1999	2.7	2.6	2.7	2.9	3.1	3.2	3.2	3.2	3.6	3.8	3.7	3.8	4.4	4.8	4.8	4.9
april 1999	5.2	5.0	5.3	5.3	5.6	5.6	5.5	5.5	5.3	5.4	5.2	5.1	5.3	5.7	5.8	5.8
mai 1999	9.0	8.8	8.8	8.3	8.8	8.5	8.5	8.6	8.3	9.1	8.6	7.9	8.1	8.6	8.5	8.4
juni 1999	12.9	12.5	12.2	11.6	11.8	11.5	11.1	11.5	11.2	11.7	11.4	10.5	10.6	11.3	11.3	10.8
Minimumstemp.	0.8	0.6	0.8	1.0	1.1	1.5	1.9	1.5	2.1	2.2	2.1	2.8	3.7	3.9	4.4	4.4
Maksimumstemp.	17.1	17.5	17.7	17.0	17.3	17.7	17.7	17.0	16.4	16.6	16.2	16.0	14.8	15.5	15.3	14.9

Tareskogregisteringer**Tabell 7.** Analyseresultater av laminaprøver fra stortare i 1998 (forelå ikke til datarapporten for 1998) og 1999. TTS=tørrstoff, Tot-P-B = total fosfor, TC/F =total karbon, TN/F = total nitrogen.

Stasjon	Prøvedato	TTS (g/kg)	Tot-P-B (µg/g P)	TC/F (µg/mg TS)	TN/F (µg/mg TS)
A02	980531	126	3726	304	30,1
A03	980525	123	3764	324	30,0
A04	980602	123	3380	323	25,8
A05	980601	129	3092	298	22,4
B07	980604	143	3272	316	23,6
B10	980605	152	2741	325	20,8
B11	980606	149	2119	352	20,9
B12	980608	139	3084	310	20,1
C15	980613	160	2260	316	18,8
C17	980610	153	3075	333	21,0
C18	980612	135	2938	289	18,8
C19	980614	145	2538	313	17,1
D22	980616	156	2074	331	15,3
D23	980617	140	2147	291	15,1
D25	980618	148	2137	310	14,1
D27	980619	148	1908	321	14,1
A03	990609	126	3411	326	24,7
A04	990608	135	3443	328	23,5
A05	990606	143	3153	328	24,6
B07	990611	146	2839	344	22,8
B10	990613	142	1857	337	21,3
B11	990612	143	2600	344	20,9
B12	990614	135	2283	318	20,5
C15	990616	148	2240	322	19,1
C17	990617	163	2250	362	21,6
C18	990618	134	1969	303	20,1
C19	990619	153	2129	330	19,0
D22	990621	149	2177	336	17,8
D23	990622	136	1906	306	16,0
D25	990623	148	1873	326	14,8
D27	990624	149	1436	329	16,0

Tabell 8. Gjennomsnittlig antall tareplanter/m² basert på 4 parallelle tellinger pr. stasjon. (Stasjon 2 Færder ble ikke undersøkt i 1999). LAMHY: stortare - *Laminaria hyperborea*, L: store, voksne individer, M: mellomstore, S: småplanter, LAMJU: juvenile planter, LAMGE: kim-planter, LAMSA: sukkertare - *Laminaria saccharina*, - S: småplanter, SACPO: draugtare - *Sacchoriza polyschides*, ECHE: kråkebolle - *Echinus esculentus*. (Databaseutskrift).

Stasjonsnr	Taxa	Antall/kvm	Stasjonsnr	Taxa	Antall/kvm
3	LAMHY-L	1.79	17	LAMHY-M	0.75
3	LAMHY-M	4.50	17	LAMSA	4.50
3	LAMHY-S	3.50	18	LAMGE	135.00
3	LAMJU	0.25	18	LAMHY-D	3.58
4	LAMGE	7.50	18	LAMHY-L	5.75
4	LAMHY-D	0.50	18	LAMHY-M	5.00
4	LAMHY-L	3.25	18	LAMHY-S	4.50
4	LAMHY-M	2.08	18	LAMJU	5.50
4	LAMHY-S	3.25	19	LAMGE	24.00
4	LAMJU	2.75	19	LAMHY-D	0.75
4	LAMSA	0.67	19	LAMHY-L	5.25
5	LAMGE	20.00	19	LAMHY-M	5.25
5	LAMHY-D	0.25	19	LAMHY-S	16.50
5	LAMHY-L	4.00	19	LAMJU	33.00
5	LAMHY-M	2.00	22	LAMGE	11.00
5	LAMHY-S	5.25	22	LAMHY-D	0.25
5	LAMJU	2.00	22	LAMHY-L	4.42
5	LAMSA	1.00	22	LAMHY-M	1.08
7	LAMGE	2.50	22	LAMHY-S	3.50
7	LAMHY-D	1.75	22	LAMJU	21.00
7	LAMHY-L	4.50	22	LAMSA	4.46
7	LAMHY-M	1.25	22	LAMSA-S	6.75
7	LAMHY-S	1.75	22	SACPO	0.89
7	LAMJU	1.75	22	SACPO-S	1.50
7	LAMSA	0.67	23	CROPA	0.33
7	LAMSA-S	4.50	23	ECHE	0.50
10	LAMHY-D	1.00	23	LAMGE	12.00
10	LAMHY-L	5.75	23	LAMHY-D	2.50
10	LAMHY-M	3.25	23	LAMHY-L	5.50
10	LAMHY-S	2.00	23	LAMHY-M	3.75
10	LAMJU	4.00	23	LAMHY-S	4.75
11	LAMGE	4.00	23	LAMJU	8.00
11	LAMHY-D	0.50	23	LAMSA-S	0.50
11	LAMHY-L	7.25	25	LAMGE	18.00
11	LAMHY-M	2.75	25	LAMHY-D	2.00
11	LAMHY-S	2.25	25	LAMHY-L	5.75
11	LAMJU	0.50	25	LAMHY-M	3.89
12	LAMGE	2.00	25	LAMHY-S	5.25
12	LAMHY-D	0.75	25	LAMJU	8.25
12	LAMHY-L	4.00	25	LAMSA	1.08
12	LAMHY-M	4.25	25	LAMSA-S	1.00
12	LAMHY-S	4.00	25	SACPO	0.58
12	LAMJU	3.75	27	LAMGE	40.00
15	LAMGE	24.00	27	LAMHY-L	0.25
15	LAMHY-L	10.75	27	LAMHY-M	0.46
15	LAMHY-M	6.00	27	LAMHY-S	4.00
15	LAMHY-S	15.00	27	LAMJU	37.00
15	LAMJU	18.00	27	LAMSA	2.75
17	LAMGE	129.00	27	LAMSA-S	5.00
17	LAMHY-D	0.54	27	SACPO	0.42
17	LAMHY-L	4.17			

Tabell 9. Lengde av tarestipes. Gjennomsnittlig målt på 20 tilfeldige valgte individer blant canopypopulasjonen på hver stasjon. Gjennomsnittlig tarealder bestemt ved telling av årringer på 5 planter på hver stasjon.

Stasjon	Stipeslengde, cm			Alder av tareplanter, år				
			Gj.snitt	Planteindivider				
	Gj.snitt	St.avvik		1	2	3	4	5
A02								
A03	17.3	4.6	5.6	5.8	5.8	5.5	6.5	4.3
A04	14.4	14.4	6.7	6.5	6.5	6.8	7.0	6.5
A05	30.5	10.0	7.0	5.5	8.3	6.6	6.7	7.8
B07	20.3	4.7	5.8	6.8	6.3	5.0	5.5	5.3
B10	36.4	5.9	6.3	5.8	6.8	6.3	7.8	5.0
B11	32.3	5.7	5.7	5.5	5.8	5.3	5.3	6.5
B12	62.5	9.4	6.8	7.8	7.5	6.7	6.3	5.8
C15	107.3	10.3	7.6	7.3	7.0	8.0	7.4	8.5
C17	50.8	12.4	7.0	7.5	7.0	7.8	6.3	6.5
C18	64.2	8.7	6.7	6.0	6.5	5.5	7.8	7.8
C19	108.1	13.5	8.0	8.3	7.0	9.8	9.0	6.0
D22	63.2	7.0	7.0	7.0	7.3	6.3	6.5	7.8
D23	76.2	11.2	6.6	7.3	6.0	5.5	8.0	6.3
D25	51.6	19.4	6.6	7.3	7.5	5.8	6.0	6.5
D27	20.3	18.0	4.7	4.0	5.3	4.0	5.4	4.8

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spreddt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketranskettundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransekundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketranskettundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

st	dato	taxa-alger	dyp,m	-1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30												
23	22.06.1999	Porifera indet.: encrusting - orange																													2	2															
23	22.06.1999	Sertella beaniana																											1	2	2	1															
23	22.06.1999	Trivia arctica																														1															
st	dato	taxa-dyr	dyp,m	-1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30												
25	23.06.1999	Littorina saxatilis						2																																							
25	23.06.1999	Balanus sp. juv.						3	3																																						
25	23.06.1999	Nucella lapillus						2	2																																						
25	23.06.1999	Nucella lapillus juv.						2	2																																						
25	23.06.1999	Patella sp.						3	3																																						
25	23.06.1999	Ascidiae indet.: encrusting							2																																						
25	23.06.1999	Balanus balanoides						3	3																																						
25	23.06.1999	Cancer pagurus							2																																						
25	23.06.1999	Actiniaria indet.						2	2	3																																					
25	23.06.1999	Archidoris pseudoargus							1																																						
25	23.06.1999	Balanus cf.crenatus						3	3	3																																					
25	23.06.1999	Halichondria panicea						1	3	1																																					
25	23.06.1999	Invertebrate egg mass: band							1	1																																					
25	23.06.1999	Metridium senile juv.						2	2	2																																					
25	23.06.1999	Mytilus edulis						3	4	3	3																																				
25	23.06.1999	Halecium muricatum									2																																				
25	23.06.1999	Sertularella rugosa							2	2																																					
25	23.06.1999	Abietinaria abietina									1																																				
25	23.06.1999	Eudendrium annulatum									1																																				
25	23.06.1999	Filograna implexa								1	1																																				
25	23.06.1999	Calloporella lineata								2	2	2																																			
25	23.06.1999	Sagartiidae indet.							2	2	2	2																																			
25	23.06.1999	Scrupocellaria scruposa								2	3	3	2																																		
25	23.06.1999	Sidnyum turbinatum								2	2	2																																			
25	23.06.1999	Botryllus schlosseri								2	2	1																																			
25	23.06.1999	Hiatella arctica										1																																			
25	23.06.1999	Scrupocellaria sp.								2		2	2																																		
25	23.06.1999	Campanularia johnstoni								2	2	2	2	2	2																																
25	23.06.1999	Crisia eburnea										2	2																																		
25	23.06.1999	Diphasia rosacea										2	2	2	2																																
25	23.06.1999	Umbonula littoralis								2	2	2	2	2	2	2																															
25	23.06.1999	Alcyonium digitatum juv.													1																																
25	23.06.1999	Grantia compressa											1	1																																	
25	23.06.1999	Laomedea longissima										2	2	2	2	1																															
25	23.06.1999	cf.Pedicillina cernua													1																																
25	23.06.1999	Corella parallelogramma											1		1																																
25	23.06.1999	Ophiotholpis aculeata													1																																
25	23.06.1999	Patina pellucida								1						1																															
25	23.06.1999	Urticina felina								2	1					1																															
25	23.06.1999	Scrupocellaria reptans												2	2	2																															
25	23.06.1999	cf.Leptasterias mulleri															1																														
25	23.06.1999	Celleporina hassallii								2	2						2	2	2	2	2	2																									
25	23.06.1999	Escharoides coccinea												2	2	2	2	2	2	2	2	2																									
25	23.06.1999	Spirorbis spirillum													2	2	2	2	2	2	2	2																									
25	23.06.1999	Turbicellepora avicularis																2	2	2	2	2																									
25	23.06.1999	Crossaster papposus																										1																			
25	23.06.1999	Boltenia echinata																											2	2																	
25	23.06.1999	cf.Flabellina pedata																																													
25	23.06.1999	Dendrobeania murrayana</td																																													

Tabell 10. Dykketransektsundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

Tabell 10. Dykketranskektundersøkelser på hardbunn i 1999. Registreringsdyp i meter fra -1 til 30 m dyp.

Forekomst angitt som 1=enkeltfunn, 2=spredt, 3=vanlig, 4=dominerende.

st	date	taxa-alger	dyp.m.																																				
				-1	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30				
27	24.06.1999	cf.Heteranomia squamula																											2	2	2	2	2						
27	24.06.1999	Asterias rubens		1	2	1	1								2	2	1															1	1						
27	24.06.1999	cf.Echinus esculentus																																	1				
27	24.06.1999	cf.Galathea strigosa																																		1			
27	24.06.1999	Clavelina lepadiformis													1		1	2	2	3	3	3	3	2	2	3	3	2	2	2	1	1	1						
27	24.06.1999	Echinus esculentus													1	1	1		1	2	2	2	2	1	1	1	1							1					
27	24.06.1999	Henricia sanguinolenta													1				1						1								1	1					
27	24.06.1999	Hyas sp.																																		1			
27	24.06.1999	Marthasterias glacialis													1																				1	1			
27	24.06.1999	Sertularella polyzonias																																		1			
27	24.06.1999	Sycon ciliatum													2																				1				
27	24.06.1999	Urticina eques																																		1			
27	24.06.1999	Microporella ciliata																																	2	2	2	2	
27	24.06.1999	Alcyonium digitatum														2	2	1		2	2	1	2	2	1							1	1	1					
27	24.06.1999	Ascidia virinea																																	2	2			
27	24.06.1999	Asterias rubens juv.													2	2	2	1	2	2	2	2											2	2					
27	24.06.1999	Balanus balanus																																	1				
27	24.06.1999	Bryozoa indet. encrusting														2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2				
27	24.06.1999	cf.Apodium glabrum																																	2	2			
27	24.06.1999	cf.Cellepora pumicosa														2																			1				
27	24.06.1999	cf.Crania anomala																																		1			
27	24.06.1999	cf.Ophiopholis aculeata																																		1			
27	24.06.1999	cf.Pomatoceros triqueter																																	2	2			
27	24.06.1999	Corella parallelogramma																																		1			
27	24.06.1999	Haleciunum halecinum																																		2	2	2	
27	24.06.1999	Monia squama																																			2	2	2
27	24.06.1999	Parasmittina trispinosa																																			2	2	2
27	24.06.1999	Polyclinium aurantium																																		2	2	2	
27	24.06.1999	Polymastia mammillaris																																		2	2	2	
27	24.06.1999	Pomatoceros triqueter																																		2	2	2	
27	24.06.1999	Porania pulvillus																																				1	
27	24.06.1999	Scrupocellaria reptans														2	3	3	2	3	3	3	2	2	1										2	2	2		
27	24.06.1999	Sertella beaniana																																			2	2	1